

Utdrag ur
Brandförman Sven August Thornblads levnadsbeskrivning
Skriven år 1948

...Så en dag sökte jag plats vid Brandkåren i Göteborg och blev antagen med placering vid brandstationen i Stadshuset vid Gustaf Adolfs Torg. Vid brandkåren stannade jag till 1927, då jag pensionerades. Lönen var inte storslagen de första åren men den var i alla fall något större än vad jag var van vid. 65 kronor i månaden till 1906, då jag befordrades till brandförman och lönen höjdes till hela 75 kronor...

Personalen vid brandstationen i Stadshuset 1903.

Berg, Ahlström, Rydén, Nyman, Widell, Juhlin, Thornblad, Johansson

Sittande: förman Lidman, överbrandmästare Rohdin, förman Jacobsson.

Sven August Thornblad
Brandman, 1902

Brandförman, 1906

... Ja, 65 kronor i månaden var ju inte mycket att leva på när man betalade 22 kronor i hyra för rum och kök men tack vare sparsamhet och klok hushållning så gick det. Vi hade en fridag vart tionde dygn och då måste vi i regel gå på teater- eller cirkusvakt på frikvällen mot en ersättning av 1,50 kronor per kväll. Det blev ju några kronor av det också...

Sven August Thornblad och Rydén (förnamn okänt) ca 1904

...Tjänstgöringen vid Brandkåren var rätt sträng på den tiden. Som jag nämnde hade vi vart tionde dygn ledigt, kvällen gick i regel till teatervakt och dagen till brandsyn, så det blev inte mycket tid över till att slarva på. Kapten Tegnér, som var brandchef, var en bister och sträng herre som inte drog sig för att rappa brandmännen över benen med sin käpp, om han tyckte att det gick för långsamt när man kom springandes till uttryckning. Jag hade inte något obehag av honom men det var många som fick sina fiskar varma; ofta väl förtjänat, ty pojkarna var nog så slarviga och en stor del av dem ville gärna festa, när de fick tillfälle därtill, särskilt på avlöningsdagarna, trots den dåliga avlöningen. Spriten var billig på den tiden.

Vi hade synnerligen omoderna lokaler i det gamla Stadshuset, redskapen var gamla – en stegvagn och en handkraftspruta, som krävde 22 man att pumpa, fram till år 1915 då vi fick vår första bil. Dessförinnan hade vi bara hästar både till uttryckningsvagnarna och till sjuktransportvagnen. Hästarna, Frej, Tor, och Balder och ett par till, var mycket kloka. Stallet var beläget på andra sidan Stadshusgården och när larmklockan gick, blev hästarna alldeles vilda av iver att få komma iväg. När stalldörren slogs upp, störtade hästarna över gården och in i den långa hallen, där sprutan och stegen stod. Varje häst visste vart han skulle och sprang och ställde sig på sin plats och väntade på att selarna, som hängde i taket, skulle hissas ner så att de kunde komma iväg. Dörrarna till torget slogs upp och ut bar det så att gnistorna sprutade om hovarna. Förmannen satt bredvid kusken och blåste i en mässingslur. Det var en grann syn att se brandkåren rycka ut på den tiden.

Vid brandstationen i Stadshuset vid Gustav Adolfs Torg i Göteborg år 1913
Sven August Thornblad sittande i mörk uniform ovanför bakhjulet på det vänstra ekipaget
(delvis skydd bakom en armbåge)

Stora eldsvådor hade vi rätt ofta. Då måste man leja folk till att pumpa sprutan. En man avdelades till att dela ut brickor. 2 kronor för första timmen och 1 krona för den andra. I regel smet de när de fått sin 2-kronorsbricka. Jag minns en större eldsvåda på Tingstad 1903, det var ett trävaruupplag som brann. Jag var sprutbefälhavare och när jag såg att gubbarna började på att vilja försvinna, fick jag fatt på en stor, kraftig sjäare.

– Upp med dig på kuskbocken och sjung för gubbarna! Sa jag.

Han hoppade upp och började sjunga, det var inga andliga visor precis men folket kom tillbaka och började pumpa igen. Jag fick avlösning och var sedan med om själva släckningsarbetet. Det var så hett att skosulorna krympte ihop men släckt blev det så småningom. Vi kom dit klockan 3 på natten, klockan 10 fm. var det värsta överståndet och vi skulle få kaffe men då ringde det från staden att Renströmska badanstalten i Haga brann. Det blev att utan kaffe fara iväg i fullt sken genom Hisingen och över gamla Hisingsbron. En körde, en skötte piskan och en blåste i hornet. Fram kom vi till Stadshuset vid Gustav Adolfs Torg, där vi kastade på ett par slangrullar och sedan iväg till Haga, där det brann våldsamt. Klockan 3 på eftermiddagen var det äntligen släckt.

Jag hade svart helskägg på den tiden och för övrigt var jag svart som en neger, när vi äntligen kunde börja rulla ihop slangarna. Min fru Edla var då hemma i Finland på besök och hennes syster Elga hushållade för mig under tiden. Hon kom och frågade om jag inte skulle komma hem och få mat. Hon talade mest finska och jag försökte svara på samma språk, då en äldre Hagafru förtrytsamt frågade om "de verkligen tar in utlänningar vid brandkåren". Hennes misstag var ju förklarligt.

Övning på Stadshusets gård 1906

En natt fick vi åka till Drottningtorget. Där hade stadens åkare ett stall, där nu posthuset är beläget. Vid vår ankomst stod stallet i ljusan låga och 70 hästar stod därinne. 50 lyckades vi få ut men de andra blev innebrända. Det var en ruskig brand och till råga på allt var det mordbrand. Lösa hästar sprang sedan överallt i staden och det var ett styvt arbete att få fatt på de vettskrämda djuren. Under tiden som det brann vid Drottningtorget, tände mordbrännaren på i Gullanders gård på andra sidan järnvägen. Där brann 24 kor inne, det var en hemsk syn att se kreaturen ligga där döda i sina bås. En ox hade kommit lös och sprang vrålade omkring med svart-bränt huvud. Jag vill minnas att det var samma natt, som det även brann i ett stall på Molinsgatan och att även där hästar blev innebrända men jag har glömt detaljerna i detta fall. Jag har varit med om så många eldsvådor att det är svårt att komma ihåg dem. Det är endast de större som fastnat i minnet.

1909 brann Parelus stora brädgård. Jag minns att hettan var så stark att vi måste spruta på slangutläggarna, för att de inte skulle fatta eld. På Götaverken hade vi också en stor eldsvåda. Årtalet minns jag ej men Knut Widell och jag var tillsammans i ett torn, då golvet brast och vi båda föll ner. Widell klarade sig rätt bra men jag skadade mig i benet, så jag fick "sitta inne" en tid. Sjukskriven blev man förstås inte, jag fick sitta på expeditionen och passa telegrafan tills jag blev bra.

På expeditionen i Stadshuset omkring 1910
S.A. Thornblad och överbrandmästare Eric Blomgren

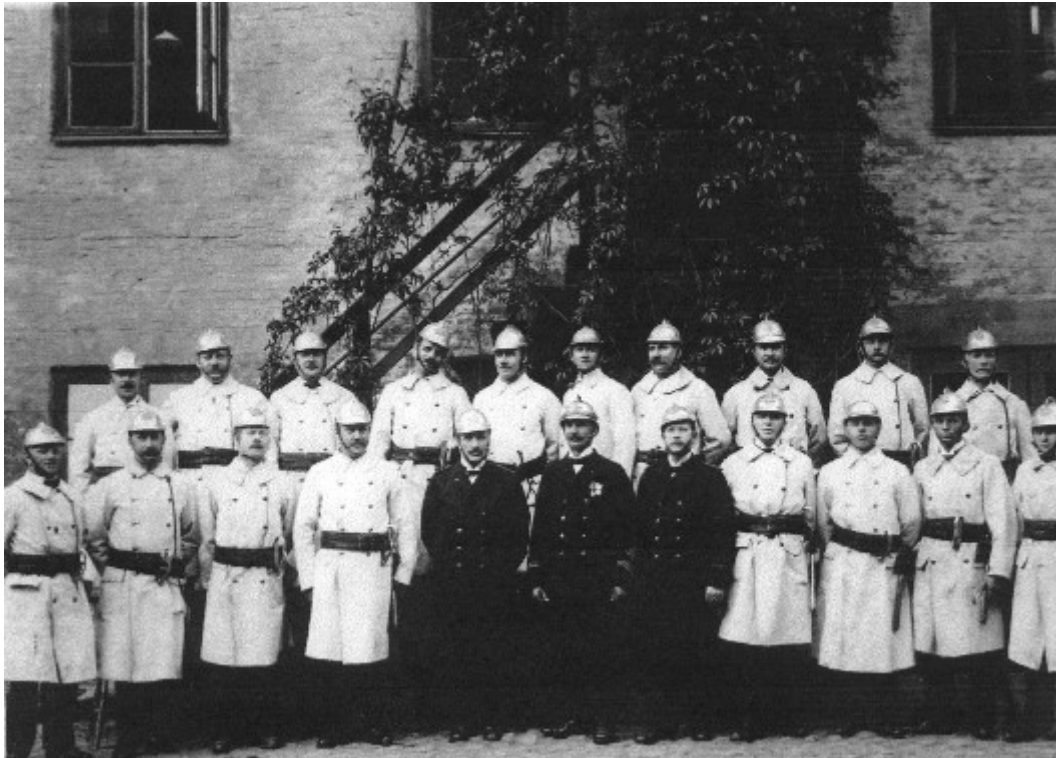
En eldsvåda vid Trollhätttegatan minns jag. När vi kom dit hade elden spärrat trapporna, så att de innevarande inte kunde komma ut. Vi slängde slangrullarna och spände ut ett brandsegel, var vi räddade tre personer, som hoppade från andra våningen.

När Rosenlunds fabriker brann blev jag nästan blind av röken, så Edla måste komma och hämta mig och leda mig fram och tillbaka, när jag skulle hem och äta om dagarna. Trots det så var vi uppe på Rådhuset och röstade vid valet.

Om jag skulle skriva om alla eldsvådor jag varit med om, så skulle jag ha att göra länge. Det sagda får vara nog. Jag vill bara nämna att vid en eldsvåda 1931 – jag hade då slutat vid brandkåren – i Hanssons pyrotekniska fabrik, fick tre av brandmännen sätta livet till, däribland min gode vän Widells son Gösta. Det var en tragisk händelse och tyvärr inte den enda gången som sådant hände. Bl.a. dog två brandmän vid en eldsvåda på Götaverken och även flera har fallit på sin post under utövande av sitt yrke...

Brandmän på Stadshusets gård. Årtal okänt.
Min mormors far, brandförman Sven Fredrik Lidman sitter i främre raden med käpp i handen.
Min farfar, Sven August Thornblad, står som nr 3 från höger i mellersta raden med "bricka" om halsen.

Brandmän på Stadshusets gård.
Sven August Thornblad står som nr 5 från vänster i främre raden.

Foto från fest för personal vid brandkåren i Stadshuset i Göteborg och deras familjer.
Nr 4 från vänster i bakre raden är Sven August Thornblad.
Nr 4 från vänster i mellersta raden är hans svägerska Elly Stenroos.
Nr 8 från vänster i mellersta raden är hans hustru Edla Thornblad.
Den lilla pojken längst fram i mitten är hans yngste son Lars Thornblad, min far.

Ur Sven August Thornblads dagbok för år 1915.

1 januari: Kl. 12.34 larm till Korsgatan 2.

Utryckningar år 1914: 183 st.

Sjuktransporter: 1468 st.

2 januari: Dråp under supgille i Slerebo socken i närheten av Elvängen.

5 januari: Varit och provat brandskåpen. De ordinarie brandkarlarna i Stadshuset börjar hålla vak vid bomullsbalarna.

8 januari: Vakt vid Lilla Bommen mellan kl.5 och 9 em.

9 januari: Larm till St. Nygatan 7.

11 januari: Gått vakt på kajen mellan kl.1 och 5 em.

14 januari: En person drunknad nere i hamnen vid Lilla Bommen.

16 januari: Fått avlöning för vakttjänstgöringen vid kajen 4,75 kr.

18 januari: Påbörjat inventering och märkning av slangarna. Utryckning till Götaverken, eld i ångfartyget Gustaf.

19 januari: Gått vakt vid kajen mellan kl.9 och 1 fm.
Larm till Ö. Majorsgatan 14

21 januari: Vakt vid kajen mellan kl.1 och 5 em.

25 januari: Fri istället för Rhedin.

26 januari: Eldsvåda på Fredsgatan 2, en fröken Lindstrand innebränd.
Gått vakt vid kajen mellan kl.5 och 9 em.

30 januari: Larm 3 gånger under dagens lopp, 2 utryckningar från Stadshuset.

31 januari: Varietéföreställning på brandstationen på em.

1 februari: Svår minexplosion vid Västerberget, 2 man döda och 8 sårade (en död den 18:e)

2 februari: Vakt vid kajen mellan kl.5 och 9 em.

3 februari: Utryckning till Korsgatan 13

- 4 februari: Varit på övning på Huvudstationen
Vakt på kajen kl. 1-5 em
- 5 februari: Lam till Linnégatan 43
- 6 februari: Eldsvåda i Lundby småskola på fm. Kl. 9 fm en häftig eldsvåda i Kyrkogatan 37, fick där brännskador på högra handen.
Nr 27 Larsson föll ner och skadade sig rätt illa, han avfördes i sjukvagnen till SS. Fri på kvällen men fick order att stanna inne.
- 7 februari: Fridag. Nr 5 Livén tjänstgjort på Folkteatern i mitt ställe.
Polisdomare Berger talar i Malmö mot nykterhetssaken.
- 11 februari: Svår explosion i Stockholms tygförråds krut- och ammunitionsfabrik. 7 personer döda, 4 skadade.
- 12 februari: Varit ute och provat brandskåp.
- 15 februari: Fri på kvällen men tjänstgjort för Ö.
Eldsvåda vid Götgatan 8 kl.7.42 em. Fri kl.10 em.
- 18 februari: Larm till Postgatan 41. Falskt larm till Höjdgatan kl.10.40 em.
- 20 februari: 27 Larsson utskriven från sjukhuset.
- 23 februari: Fri på kvällen men tjänstgjort på Nya teatern.
Arvid sjuknat under tjänstgöring vid Lilla Bommen.
- 2 mars: Gymnastikuppvisning för vice brandchefen.
- 11 mars: Fri på kvällen. Tjänstgjorde på cirkus.
- 19 mars: Fri på kvällen. Tjänstgjorde på Conserthuset.
- 25 mars: Larmklockorna strejkat.
- 26 mars: Klockorna lagade. Fel i batteriet.
- 27 mars: Larm till Magasinskvarteret kl. 7.26. Eld i en bomullslast.
- 17 april: Larm på em men ingen utryckning. Falskt larm till Lilla Torget.
- 18 april: Kommenderad till St.Teatern.
Chaufförerna approberade (*uttagna*).
- 24 april: Larm till Lilla Bommen och Johanneberg.
- 25 april: Varit ute med sjukvagnen.
- 26 april: Larm till Lundby.

- 27 april: Gustafsson och Julin kört brandbilen första gången.
- 29 april: Fridag. Tjänstgjort på Folkteatern.
- 3 maj: Stora festligheter. De kungliga i staden.
- 4 maj: De kungliga prinsarna och prinsessorna fortfarande i staden. Kommenderad på Stora Teatern.
- 5 maj: Pettersson tjänstgjort för mig kl.7-10 em.
- 7 maj: Fridag, tjänstgjort på Nya teatern. Eldsvåda i Katrinelund.
- 8 maj: Kommit ut order om förlängd arbetstid m.m.
- 9 maj: Suttit inne hela dagen. Ingenting inträffat.
- 11 maj: Larm till Stora Badhusgatan på kvällen.
- 18 maj: Rengöring på stationen.
- 19 maj: Spolning av stationen .
- 25 maj: Fridag, gått med i brandsyn i Landala.
- 2 juni: Fridag, Tjänstgjort kl. 2-7 em.
- 10 juni: Började arbetet med att höja porten i spruthuset.
- 18 juni: Fridag, Gått i brandsyn på fm.
- 23 juni: På kvällen var här s.k. fest med dans till kl.4 fm. Jag hade föga nöje av denna våta fest, var för övrigt telegrafvakt men nödgades ändå stanna uppe hela natten för att ställa i ordning efter de festande, som fram på småtimmarna blev föga ordningsamma tack vare en del varor.
- 24 juni: De flesta sover efter nattens ansträngningar.
- 27 juni: Larm på kvällen, eld i en bil
- 28 juni: Falskt larm till Rosenlund på fm. Brandbilens motorpump avprovad.
- 4 -13 juli: Semester
- 14 juli: Var ute och exerceerade med bilstegen så svetten flöt om mig.
- 15 juli: Övning på Huvudbrandstationen

- 20 juli: Varit ute och provkört vår nya brandbil.
- 21 juli: Uppvisning för Drätselkammaren med den nya brandbilen.
- 22 juli: Inventering vid brandkåren i går och i dag.
- 24 juli: Överbrandmästaren och Juhlin haft övningskörning med den nya brandbilen.
- 25 juli: Fotografering med fordonen till utryckning på morgonen.
- 26 juli: Överbrandmästare Rohdin provkört bilen, som kom i olag och måste föras till verkstad.
- 27 juli: Äntligen ha vi fått den omtalade brandbilen installerad i Stadshuset. Hade utryckning med honom första kvällen.
- 28 juli: Provkörning med bilen. Hästarna tagna från Stadshuset så när som på en.
- 30 juli: All vår tid upptages av bilens skötsel, provkörning och putsning m.m.
- 2 augusti: Larm på em. eld i Rosenlunds fabriker
- 9 augusti: Börjat inläggning av värmeledning i brandstationen.
- 11 augusti: Rönneberg börjat lägga om golvet i stationen.
- 12 augusti: På kvällen larm till Södra Liden 7 med åtföljande bråk och väsen vid utryckningen. Elden obetydlig.
- 16 augusti: Larm på middagen, ingen utryckning från Stadshuset.
- 25 augusti: Här är mycket besvärligt för alla arbetare gå här och river ned och reparerar, lägga om golv, lägga in värmeledning m.m.
- 1 sept. Stor eldsvåda. Motorsprutan i bruk för första gången men den fungerade ej. På fm stort rabalder, mycket ovett för ingenting. Bilen förd till Huvudstationen.
- 2 sept. Värmeledningen avprovad.
- 3 sept. En lugn fridfull dag i Stadshuset. Bilen inställd på kvällen och därmed slut på lugnet.
- 4 sept. En tråkig och besvärlig dag, som många andra, på grund av överbrandmästarens ombytliga och obeständiga lynne. Bara väsen och gräl för småsaker. Högst otrevligt.

- 7 sept. Bråk som vanligt. Fri på kvällen, tjänstgjorde på Cirkusteatern för 54 Hansson.
- 9 sept. Övning på Huvudstationen. Utryckning med bilen dit.
- 13 sept. Rengöring av tak och väggar i spruthuset, lugnt och fredligt.
- 14 sept. Spolning av stationen.
- 15 sept. Fri på kvällen. Tjänstgjort på Nya Teatern för betalning.
- 19 sept. Larm till Drottningtorget, stor eldsvåda, 17 ledningar i gång, fridagar och extra manskap inkallat.
- 21 sept. Varit på eftersläckning under natten.
- 24 sept. Pumpen åter fastsatt på bilen.
- 25 sept. Provning av pumpen. Kommenderad på Stora Torget.
- 1 oktober: Tjänstgjort på Cirkus på kvällen.
- 3 oktober: Fotografering av bilen.
- 5 oktober: Bilen åter bortsänd till reparation.
- 16 oktober: Barnens dag. Brandbilen ute på penninginsamling. På kvällen full karnevalsstämning. Larm till Landala Egnahem, en äventyrlig utryckning.
- 17 oktober: Lite bråk med anledning av de nattliga larmen. På kvällen larm till Hotel du Nord.
- 21 oktober: Avlösning till exercis från Huvudstationen. Stadsfullmäktige bifallit brandchefens förslag om automobilisering av brandkåren samt beslutat att bygga nytt latinläroverk.
- 22 oktober: Sämt rapport om eldsvådorna i september till Huvudstationen.
- 2 nov. Larm till Sannegårdshamnen.
- 5 nov. Varit ute på Lundby med bilen på övning.
- 13 nov. Varit ute i brandsyn.
- 18 nov. Varit på avlösning på Huvudstationen.

- 2 december Stor eldsvåda på Järntorget. 22 ledningar i bruk.
Svår men vacker släckning. Fått ny mössa istället för den jag förstörde när jag gick brandsyn.
- 3 dec. Eftersläckning
- 4 dec. Eftersläckning pågår.
- 5 dec. Varit på eftersläckning
- 7 dec. Slangtvätt.
- 13 dec. Varit i brandsyn
- 14 dec. Varit på brandsyn i Landala. Fri på kvällen,
tjänstgjort på Nya Teatern.

Renskrivet efter Sven August Thornblads anteckningar.

Skepplanda 2009 02 16

Ulla Thornblad (sondotter)